Frissítő szigetek Szegeden

dr. Rigó Mihály
aranydiplomás erdőmérnök és okl. építőmérnök
a Budapesti Műszaki Egyetem műszaki doktora

„Ha küzdesz, veszíthetsz, ha nem küzdesz, már veszítettél.”
dr. Regdon Ibolya, a szegedi Radnóti Gimnázium tanára

Dolgozatírásom kezdetén javaslatot szerettem volna tenni Szeged első zöld sávja megvalósítására. (A)

Azonban, ahogyan beleláttam a témába egyre nyilvánvalóbb lett, hogy az általánosabb, mert én valójában frissítő oázisokat szeretnék városunkban látni. (B)

Megint fordult a téma egy kicsit, amikor hallottam egy korszerű városrendezési elvről és megalkotójáról dr. Cecil Konijnendijk-ről. (C)

Emiatt a dolgozatom is 3 részből áll: A+B+C.
Az „A” és még inkább a „B” megfogalmazza a szándékot, a célt, míg a „C” ad egy egyszerű eszközt, elvet mindehhez.
Mind a három ugyanarról szól, se minden előtt helyre kellene hozni az „A” –ban leírt melléfogást.

A)
Mi a zöld folyosó?

https://forbes.hu/zold/buda-zold-korridor/ https://epiteszforum.hu/kek-zold-infrastruktura-tervezes-a-gyakorlatban--a-ramboll-studio-dreiseitl-bemutatkozasa

A fentiek alapján mi is lehetne a zöld folyosó definíciója, ha nem ez:
egy fásított sáv, egy nagy zöld felület, a városon belül, meglévő tereket és utcákat felfűzve.

Hol lehetne Szegeden az első?
Mi más, mint a város legnagyobb forgalmú gyalogos főútja, ha nem is lenne mindenütt olyan széles, mint a fentebbi képeken:

a Szent István tér – Vidra u. - Anna kút lenne az egyik ág,
a Takaréktár u. a másik ág, amelyek egyesülve folytatódnának a

a Széchenyi tér – Kárász u. benne a Klauzál tér is – Dugonics tér – Árpád tér – Jókai u. - Aradi vértanúk tere vonalban.

Ezek közül már ma is fásnak mondhatók a felsorolt terek, a Klauzál tér kivételével. Majdnem teljesen fátlanok, szinte valóságos kő- illetve aszfalt sivatagok a Vidra u. a Kárász u. és a Jókai u.

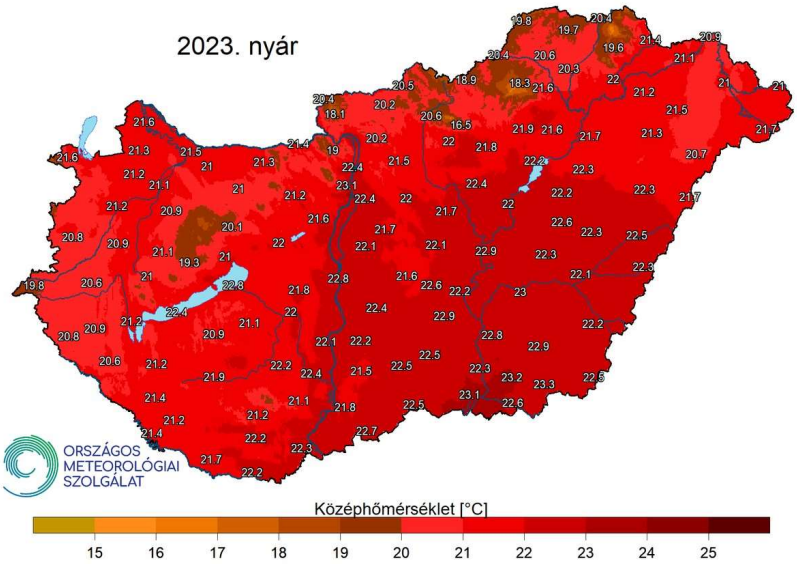
Később lehetne folytatni
további utcák és terek bekapcsolásával. A sorrend tetszőleges. Minél több, minél előbb – lenne a cél.

A zöld folyosó fogalom angol megfelelője
a green corridor vagy az urban green infrastructure a megfelelő tervezési segédlettel:
https://climate-adapt.eea.europa.eu/en/metadata/adaptation-options/green-spaces-and-corridors-in-urban-areas
https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S2772411522000337

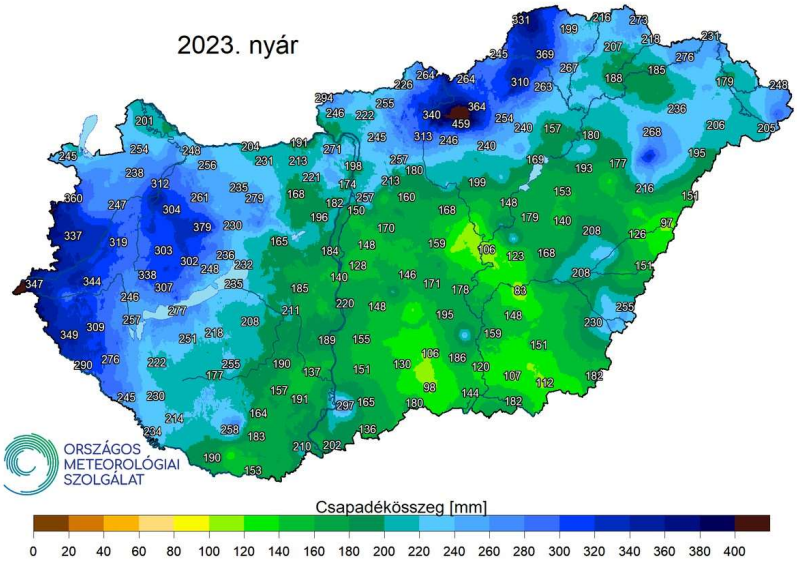
Az éghajlatváltozás, a nyári városi hőmérséklet emelkedése, esőmennyiség csökkenése a vegetációs időben,

2023. augusztus 28-i hír:.
„Vasárnap megdőlt az idei szezonrekord és a napi melegrekord az Országos Meteorológiai Szolgálat szerint: 17 órakor a Békés vármegyei Dévaványán 39,5 fokot regisztráltak. Az eddigi melegrekordot – 39,3 fokot – Csongrádon mérték 1950-ben.
Csongrád-Csanádban a legmelegebbet a Hódmezővásárhelytől északra fekvő Derekegyházon mértek, **39 fokot**."
https://szegeder.hu/foto/2023-08-28/a-forro-nyar-utolso-napjai/64ec99fb47d3c06f8eab65f5

Vannak, akik 45-50 fokot jósolnak a jövő években.

Mit jelenthet ez a térkővel „díszített" szegedi Klauzál téren? Az elviselhetetlenséget, az életre alkalmatlanságot.

https://www.met.hu/rolunk/hirek/index.php?id=3349&hir=Meleg,_tobbfele_csapadekos_nyar_%E2%80%93_elozetes_elemzes

A rekordmeleg év rekord emberi szenvedést jelent
– mondta Friederike Otto, az Imperial College London klímakutatója.
https://www.teol.hu/digitalia/2023/11/pusztitoan-forro-lesz-a-kovetkezo-nyar-klimatudosok-szerint#google_vignette

Amivel bennünket riogatnak, ami tavaly már nagy meglepetéseket okozott.

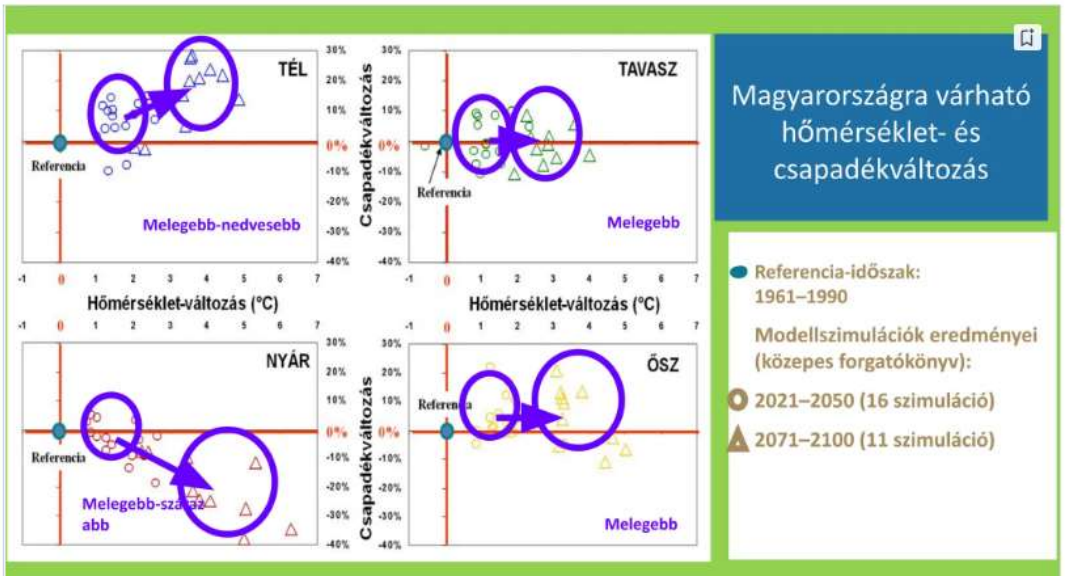
VÁLTOZÓ ÉGHAJLAT - SZÉLSŐSÉGES ESEMÉNYEK, KOCKÁZATOK ÉS LÁTHATÓ TRENDEK

BARTHOLY JUDIT, PROFESSZOR EMERITUS

EÖTVÖS LORÁND TUDOMÁNYEGYETEM, METEOROLÓGIAI TANSZÉK

2023. V. 25-én

Gyakoribb és intenzívebb szélsőségek

Dr. habil. BARTHOLY Judit - ELTE Meteorológiai Tanszék: Változó éghajlat - szélsőséges események, kockázatok és látható trendek | PPT (slideshare.net)

Tehát a tél melegebb és nedvesebb, a tavasz melegebb, a nyár melegebb és szárazabb, az ősz pedig melegebb lesz. Nem azt jelenti, hpgy már elkéstünk a szegedi beavatkozásokkal?

A klímaváltozást hangoztató „papnő",
Ürge-Vorsatz Diána, (a Közép-Európai Egyetem professzora, az ENSZ Kormányközi Éghajlatvédelmi Testület (IPCC) alelnöke, a Magyar Éghajlatváltozási Tudományos Testület (HuPCC) alapítója és alelnöke) számtalanszor, köztök Szegeden is, lenyilatkozta:
https://www.youtube.com/watch?v=QUdU8mnbF9A

„A fajok – nem csak Magyarországon – elkezdtek vándorolni észak felé, vagy a magasabb területek irányába. Az ökoszisztéma próbál átalakulni. Sajnos Magyarország ennek a vesztese, mert egy medencében van - **délről nem tudnak bejönni, észak felé pedig nem tudnak kimenekülni a fajok a Kárpátok miatt.** Ennek az az eredménye, hogy óriási **ökológiai űr marad**, ami azért veszélyes, mert az invazív, nagyon jól alkalmazkodó, könnyen elterjedő fajok töltik be, mint pl. a parlagfű, a harlekinkatica, vagy bizonyos szúnyogfajok. Ezek egyre több helyet nyernek, és egyre kevésbé tudnak a honos fajok védekezni."
„Az Ön szakterülete a városrendezés, és azzal kapcsolatban vezetett kutatásokat, hogy a városok hogyan készülhetnek fel, hogyan alkalmazkodhatnak a megváltozott éghajlati viszonyokhoz. Mi jelenti a legnagyobb problémát?"
„Az egyik legfontosabb a városi hőszigetek megelőzése.
Nyáron a városokban 5-7 fokkal is melegebb lehet, mint egy külső zöldövezetben. Ha teljesen megelőzni nem is lehet ezt, mérsékelni igen, **minél több zöldfelülettel, fásítással**, zöld-vagy fehérre festett tetővel, zöldfallal, de mindenképpen a sötét betonfelületek dominanciájának a megszüntetésével. Az épületszigetelés, a klimatizálás szükségességének a megelőzése is rettenetesen fontos. A hőkatlanok kialakulásához az is hozzájárul, hogy az épületek légkondicionálása bent lévő hőt transzportálja az utcára. Ettől az utca még forróbb lesz, még nagyobb hőfokbeli különbségeket kell áthidalni - ez egy ördögi kör. Jó építészeti megoldásokkal, árnyékolással, meg lehet előzni, illetve mérsékelni a hűtés szükségességét."
„El vagyok keseredve, hogy Budapesten elég sok fás terület kivágásra került az utóbbi időben, és **ezt nem pótolják a füvesített területek, mert csak a nagy, lombos fák párologtatnak és „hűtenek" aktívan**."
https://index.hu/bcs/2017/03/10/klimavaltozas_kovetkezmenyei_nemzetkozi_kezdemenyezesek_e.on_energy_globe_magyarorszag_dij/

„Egyrészt a zöld felületek nagyon fontos szerepet játszanak ebben. **Zöldövezet alatt az emberek többségének a manikűrözött pázsit jut az eszébe – persze ez is jobb, mint a térkő, mert manapság már szinte minden térkő."**
„A másik, ami még fontos a fejlődő városok esetében, hogy **elkerüljék a betonozás csapdáját**. … Tulajdonképpen nagyon sok betonfelületet ki tudunk már váltani: például fa vagy akár szalma alapon is tudunk már felhőkarcolókat és többemeletes házakat építeni high-tech módon, amik nem tűzveszélyesek. Minél több parkolót, bekötő- vagy kisebb forgalmú utat **fontos, hogy a betonozás helyett térrácsokkal lefedve hozzunk létre, amik közül kinő a gaz és a vadvirág, valamint az áradások, árvizek esetében el tudja nyelni a hirtelen meginduló özönvizet."**

„Hiszen, ha megnézünk felülről egy várost, akkor láthatjuk, hogy a közterületeinek jelentős része gyakorlatilag az autók tulajdona, amit elkezdtünk megkérdőjelezni.”
„**2050-ben hogyan kell kinéznie egy ideális, környezettudatos városnak? Mi lesz az új “normális”?**

Egyrészt rengeteg zöldfelület lesz; az autóutak és parkolók nagy részét pedig vissza-adjuk a zöldfelületek javára….”
https://hypeandhyper.com/a-jelenlegi-technologiakkal-mar-kialakithatoak-a-nulla-energiaju-varosok-urge-vorsatz-diana-klimakutatoval-beszelgettunk/

„**Az egyetlen igazi hosszú távú védekezés a városi hőség ellen a sok árnyékoló, lombos fa ültetése, ami az ablakainkat, tetőtereinket, járdáinkat, villamosmegállóinkat, útjainkat leárnyékolja és mellette a városi levegőt aktívan légkondicionálja**. Ez nem kis hatás. Idén ültessük el azokat a fákat, amik elviselhetővé fogják tenni lakóhelyünk éghajlatát akkor, amikorra a mostani hőség már hűvösnek fog számítani... Sajnos, nem kell erre sokáig várni.”
„Gyeprácskövet beton helyett

Az egyik fő probléma, hogy nagyon sok felületet lebetonozunk, letérkövezünk.
A klímaváltozás korában nagyon fontos lenne, hogy amilyen felszínt csak lehet, ne takarjunk be, hanem hagyjuk szabadon élni a talajt, még ha minimális növényzettel is. Erre jó megoldás a gyeprácskő.
Legyen minden kisebb bekötőút, parkoló, kocsibeálló, garázsbejáró beton helyett gyeprácskőből!!!
… A pázsitrácskő rácslyukaiban ki tud nőni a fű, de el tud szivárogni az eső meg az olvadó hó. Szilárd az út is, de a fák gyökereihez is eljut alóla a víz, ráadásul az özönvízszerű zuhékkor is jobban segítenek megvédeni a városainkat az áradásoktól!”
https://metropol.hu/aktualis/2022/08/klimavaltozas-kontra

„Nem csak a bolygónknak jó, az egészségünknek is, ha többet biciklizünk, többet sétálunk, tisztább levegőt szívunk.”
https://ma7.sk/kavezo/urge-vorsatz-diana-klimakutato-a-klimavaltozas-nem-onmagaban-hat-minden-globalis-kihivast

„A városainkat élhetőbbé tudjuk tenni, az épületek benapozott oldalát lehet fákkal árnyékolni. **Ha visszaintegráljuk a város szövetébe a természetet, akkor hűvösebbek, élhetőbbek lesznek a városok, ráadásul a zöld látványa a mentális és fizikai egészségnek is fontos.**”
https://index.hu/belfold/2023/08/22/sziget2023-klimavaltozas-eghajlatvaltozas-globalis-felmelegedes-kornyezetvedelem-urge-vorsatz-diana-sziget-fesztival/

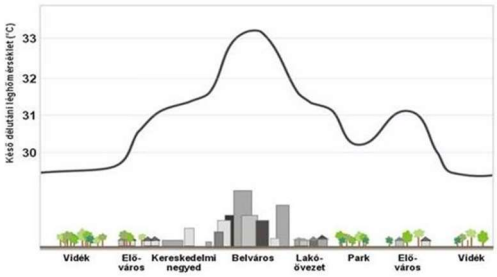
<u>Túl az árnyékon</u>
„Korábbi kutatások igazolták már, hogy a városi zöldterületeknek úgy mint a parkok, ligetek, városi erdők, kertek stb. jelentős hatással vannak az emberek életminőségére.
Ugyanis ezeken a területeken a növények nemcsak tiszta levegőt biztosítanak, megkötik a talajt, és a vizet, hanem komoly szerepet töltenek be a városi klímában, ugyanis hőmérséklet-csökkentő tulajdonsággal rendelkeznek.
Ami a legfontosabb hogy ezen kívül segítik a szorongásos emberek gyógyulását, a stressz leküzdését, illetve javítják az emberi viselkedést és jellemet.”
„… a zöldterületek csökkentik a stresszt, valamint az egészségbeli különbségeket a magasabb és az alacsonyabb társadalmi-gazdasági státuszú városi területeken élők között.

Egy Angliában végzett felmérés például igazolta, hogy elsősorban a szív-és érrendszeri megbetegedések miatt bekövetkezett elhalálozások az alacsony és magas társadalmi-gazdasági státuszú területek között ott volt jelentéktelenebb, amelyik a legtöbb zöldterülettel rendelkezett."

„… **a közterek és a parkok a „demokrácia terei"** minden városban, ahol nemtől, életkortól, vallástól, végzettségtől, stb. függetlenül minden társadalmi réteg megtalálható. Illetve ezeken a helyeken tudnak a különböző társadalmi rétegek egymással találkozni, párbeszédet folytatni, aktívan vagy passzívan kikapcsolódni, szórakozni stb."

https://www.portfolio.hu/krtk/20220606/nem-veletlen-hogy-a-magyar-varosok-lakoi-egeszsegtelenebbek-es-boldogtalanabbak-az-atlagnal-es-ez-csak-rosszabb-lesz-547997

A városi hősziget jelensége

A hőmérséklet változása a városi hely függvényében egy kánikulai éjaszakán

https://kolorline.hu/hirek/eletmod/2022-06-08/varosi-es-ipari-hosziget-hatas-es-a-zoldteruletek-szerepe

Szeged is ezzel küzd. A beépített városközpontban (l. a grafikon toronyházas szakaszát) magasabb az éjszakai hőmérséklet, mint a beépítetlen városszélen (l. a fás terület felett).

A Kárász utca és a Klauzál tér „világhírű" térkövezése erre még rátesz pár lapáttal, a gyilkos hatást fokozza, tehát kifejezetten káros! Ki tudja, mikor szabadulhatunk meg tőle, és mennyiért?

Mit tud a térburkolatról a ChatGPT3.5?

ChatGPT

ChatGPT

A "**városi hősziget" (urban heat island)** és a "térburkolat" összefüggése elsősorban azoknak a felületeknek az attribútumaival kapcsolatos, amelyek a városi területeken találhatók. A városi hősziget egy olyan jelenség, amely a városokban lévő magasabb hőmérsékletet jelenti a környező vidéki területekhez képest. Ezt a jelenséget számos tényező okozhatja, és a térburkolat is egyike ezeknek.

A városi hősziget jelenségét az alábbiak okozhatják:

1. **Aszfalt és betonburkolatok:** Az ilyen típusú burkolatok napközben jelentős mértékben felmelegednek, és este hosszabb ideig kisugározzák a hőt. Ez növelheti a városi területeken a hőmérsékletet.
2. **Épületek és infrastruktúra:** A magas sűrűségű városi környezetben az épületek és más infrastrukturális elemek is hőt tartanak vissza.
3. **Zöld területek hiánya: Az összefüggő zöld területek, parkok és fák csökkentik a városi hősziget hatását, mivel a növényzet árnyékol és hűsíti a környezetet.**

A térburkolat jellege nagyban befolyásolhatja a városi hősziget hatását:

- **Sötét színű és hőt felmelegedő felületek:** Például fekete aszfalt vagy sötét színű térkövek hajlamosak arra, hogy melegedjenek a napfény hatására, hozzájárulva a városi hősziget kialakulásához.
- **Vízelvezetési rendszerek:** A helyesen kialakított vízelvezetési rendszerek, amelyek lehetővé teszik a csapadék visszaforgatását a talajba, segíthetnek a hőmérséklet szabályozásában.

A városi hősziget hatásának csökkentése érdekében városi tervezési intézkedések szükségesek, mint például zöld területek növelése, a sötét színű felületek minimalizálása, és olyan fenntartható térburkolatok alkalmazása, amelyek kevésbé hajlamosak a hőt megőrizni. Az ilyen intézkedések segíthetnek a városok környezeti fenntarthatóságának javításában és az életminőség növelésében.

Az **"Ilots de Fraicheur" francia kifejezés, melynek jelentése "Frissítő Szigetek**". Ez a kifejezés a városi tervezés és környezetvédelem területén került felhasználásra. **Az Ilots de Fraicheur egy városi koncepció, amely arra törekszik, hogy a városi környezetben olyan "frissítő szigeteket" alakítson ki, amelyek segítenek csökkenteni a városi hősziget hatását és javítani a városi klímát.**

Ezek a "frissítő szigetek" olyan területek, ahol **a városi környezetet tervezik úgy, hogy csökkentse a hőfelhalmozódást és támogassa a természetes hűsítő mechanizmusokat**. Néhány intézkedés, amelyeket az Ilots de Fraicheur projekt keretében megvalósíthatnak, magukban foglalhatják:

1. Zöldterületek növelése: **Több zöldterület, park és kert létrehozása a városban, melyek csökkentik az aszfalt és beton felületek dominanciáját.**
2. Árnyékoló növényzet: **Faültetés, sávokban elrendezett fa sorok vagy más árnyékoló növényzet telepítése, hogy csökkentsék a napfény közvetlen hatását.**
3. **Víztározók és patakok:** Víztározók vagy patakok kialakítása, amelyek hűsítő hatással vannak a környezetre és a környező levegőre.
4. **Szellőzés és légáramlás:** Az épített környezet tervezése oly módon, hogy támogassa a természetes légáramlást és szellőzést a városi területeken.
5. **Különféle felületi anyagok használata:** Olyan burkolati anyagok kiválasztása, amelyek kevésbé hajlamosak a hőt megőrizni, például világos színű burkolatok.

Ezek az intézkedések hozzájárulnak a városok klímabarátabbá tételéhez és a városi hősziget hatásának csökkentéséhez, javítva ezzel a városlakók életminőségét és csökkentve a környezeti terhelést.

<u>Párizs is zöldít</u>

Párizs az előbbivel tisztában van és már javában menenkülni próbál. **Szeged pedig még mindig az utóvéd harcoknál tart!**

Párizs polgármestere mondta egy átalakított óvoda látogatásakor:

„Visszaszerezzük a természetet – először a gyerekeknek, de azért is, hogy meneküljünk a végtelen beton elől, és felkészítsük a várost az alkalmazkodásra.”

„2019 végére a játszótérhez 40 másik, hasonlóan kialakított tér csatlakozik, amelyek végül egy 761 darabból álló, **éghajlathoz igazodó** iskolaudvar mozaik részét képezik városszerte.”

„A múltban néha megvédtük magunkat a természettől, mintha az ártana nekünk” – mondta Hidalgo.

Elég egyszerű dolgokat fedeztünk fel újra, és a csapatommal együtt örömömre szolgál, hogy visszatérhetek az egyszerűséghez: a gondolathoz, hogy a fák hűvösséget hoznak, hogy a

növények érintése senkit sem betegít meg. Ilyen egyszerű dolgok bontakoznak ki ebben a városban.”

B)
„… célja a Párizs hősziget-hatása elleni küzdelem.
Idén nyáron a város felavatta az általa „*Ilots de Fraicheur*”-nek nevezett „hideg szigetek” első hármat, olyan speciálisan kialakított köztereket,
ahol az emberek gondosan, de természetesen hűtött környezetben élvezhetik a rekkenő nyári melegben. (Tk. frissítő, felfrissülést biztosító szigetek ezek. Városi oázisok. Ezt növényesítéssel és vízzel érik el – RM)
Fokozatosan ezek a hűvös szigetek egyesülnek majd a városon keresztül,
és felüdülést nyújtanak a jövőbeli hőhullámok ellen.
A tisztviselők azon is dolgoznak, hogy tájékoztassák a lakosokat arról, hol találhatók ezek a hűvösebb helyek egy olyan alkalmazás segítségével, amely feltérképezi a közvetlen helyi hőmérsékletet, és a felhasználókat a legközelebbi helyre irányítja.”
„Eközben a párizsi körúti körgyűrűk néhány kulcsfontosságú axiális terén folyamatban van néhány autósáv új **faültetésekkel való cseréje**, amelyek a 2014 és 2020 között elültetésre kerülő összesen 20 000 új fa közé tartoznak, amelyekhez hozzávetőleg 500 hektár tartozik.”
https://www.bloomberg.com/news/articles/2018-10-10/how-paris-became-a-global-model-for-climate-adaptation

Valami ilyesmit kell elképzelni:

https://www.construction21.org/france/articles/h/lisiere-d-une-tierce-foret-un-ilot-de-fraicheur-en-ville.html

https://tergos.qc.ca/2017/07/12/ilots-de-fraicheur/

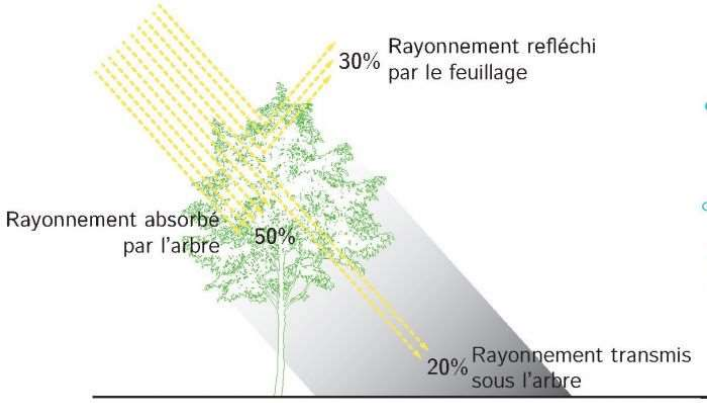
Egy kis enyhely, ilyen kevés kellene a boldogsághoz! Ilyen helyek sokasága kell Szegeden.

Lehetne ilyen pl. a Lechner tér is?

A cél: „megnyugvást találni a parkokban” Térkép készült az alkalmas terekről, parkokról, utcákról, udvarokról, vízpartokról, páraszórókról, ahol ezek a városban elérhetők.
https://www.francetvinfo.fr/meteo/canicule/canicule-les-ilots-de-fraicheur-en-ville-sont-ils-efficaces_6014981.html

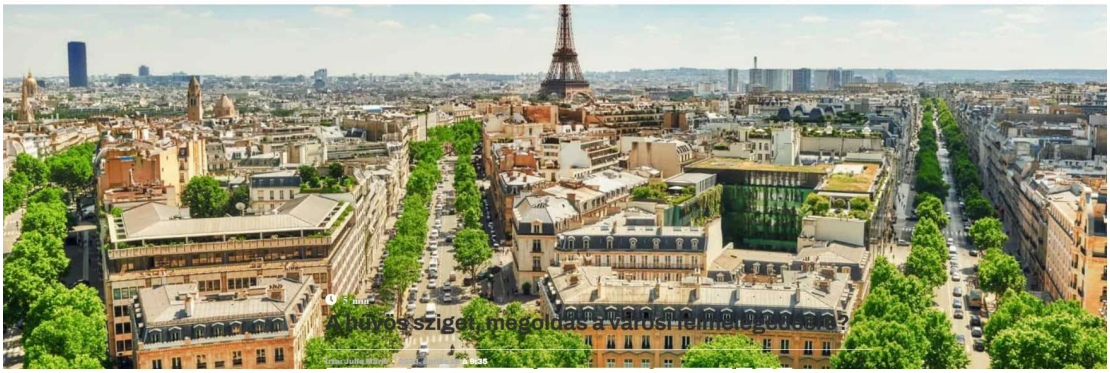
Amiben bízhatunk:

rayonnement=	sugárzás
reflechi=	tükröződött, inkább visszavert
feuillage=	lombozat
absorbe=	felszív, inkább elnyel
arbre=	fa
transmis=	továbbított, inkább átenged

https://www.construction21.org/france/articles/h/lisiere-d-une-tierce-foret-un-ilot-de-fraicheur-en-ville.html

Tehát átlagos esetben, általában a teljes sugárzás 20%-a marad csak a fa árnyékában, a fa alatt! Ezt tartjuk az árnyék értékének.

https://www.natura-sciences.com/s-adapter/ilot-de-fraicheur-solution-rechauffement-urbain-merci-raymond.html

„Bármely zöldterület a hideg szigetének tekinthető …"
A fa mindenütt nagy érték. Párizsban hogyan nem féltik a homlokzatok szépségét?

Az „egyszerű" teendők

1. **A koncepcionális hiba elkövetésének beismerése.**
2. **A burkolt felületek csökkentése.**
3. **Faültetés.**
4. **A fedve hagyott felületeke burkolatának cseréje vízáteresztőre.**
5. **Leállítani a Széchenyi tér és a hasonló terek tervezését, ahol ugyanezen túlhaladott ideológiát, tervezési elveket követik.**

Mindennél fontosabb a döntési hiba beismerése, elismerése.
Már a kivitelezéskor nyilvánvaló volt, hogy nem lehet büntetlenül faltól falig leburkolni, teljesen elzárni az élettől nagy tereket, térkővel teljes utcákat és tereket.

Ma már a pazarló, az értelmetlen beruházás legfontosabb szinonimája a térkövezés.

Mint az is, hogy emberellenes volt ezekről a fák teljes mellőzése, hiszen akkor már látható volt a felmelegedés rettenetes hatása.

Elhiszem, hogy nehéz volt akkor ellenállni, mert egyrészt a hatalmasságok akkor ilyesmire adtak pályázati pénzt, másrészt bármilyen hihetelen is, **az életidegen beavatkozás legfőbb javaslója – azt valami nagyon modernnek, európainak elővezetve - egy sztárolt kertészmérnök volt**.

Természetesen nem volna az egészből semmi, ha a Város vezetői, az eljárás engedélyezői mertek volna neki ellentmondani.

Mint ahogyan a klímaváltozási professzorasszony előbb idézett megnyilatkozásaiból, ilyent ma még egyszer lehetetlen lenne átverni a döntéshozókon, tekintve annak klímaváltozás negatív hatásait fokozó hatásaira.

Vissza kellene csinálni!
Vajon gátolja-e a visszafelé folyamatot az, hogy a döntéshozóknak be kellene ismerni a téves döntéseiket?
Milyen furcsa, de a máskor oly hangos helyi zöld szervezetek is lapítottak, a hallgatásukkal segítették a rossz irányú folyamatot, a klímaváltozást támogatták ők is és nem a városlakókat!

Vajon ugyanők nem keresnek-e különféle indokokat, magyarázatokat arra, hogy mit miért nem tehetnek meg. Mint állítják, nem tehetnek semmit visszafelé, mert megkötik a kezüket a hazai jogszabályok.
Itt lenne az ideje a jogászok bevonására, áttekinteni, a sokszor hivatkozott szerzői jogokat.
Vajon meddig kell szenvedni egy város lakosságának egy lebonyolító csapat óriási tévedése miatt attól a folyamattól, amely az elviselhetetlen felmelegedésre, a városi hőszigetre erősít rá?
Meddig lehet még elbújni e mögé halogatva a szükséges visszépítést?

<u>A felesleges burkolatok elbontása, átadva helyüket a zöldítésre</u>
Miközben ez ma már alapvető, legelemibb elvárás mégsem veszik semmibe.
A Stefánia park, az újszegedi Erzsébet liget úgynevezett felújításakor megnövelték a burkolt felületeiket értelmetlen járdaépítésekkel, bicikliút felületek építésével. Új – az időseket pótló -fák ültetése nélkül, egy jelképes mennyisége túl.
Koncepcionális tévedés a Városháza elé tervezett „zászlófelvonó” térség és a burkolt várostérkép kihasítása is a zöldből. Elég egyetlen politikai térnek Szegeden, a Klauzál tér!
Az Oskola utca új forgalmi sávja szélességét a minimumra véve - akár csak fél m-rel is - csökkent volna a fás járda zsúfoltsága, nyomora. A minimális szélességet a sebességcsökkentés indokolta volna.
Az Oskola u. MTA felőli járdásjába is kellett volna fákat ültetni.

De itt vannak az „ottfelejtett” burkolatok is. Ezeknek valaha volt funkciója, mely azóta megszűnt, de ezeket valahogy ott maradtak.
Csak kettőt említek:
A Radnóti Gimnázium és a Kőrösy Közgazdasági Technikum közötti kis utca széles burkolata a Tisza L. krt. és a Kazinczy u. között. Ide előbb rengeteg kerékpártároló kellene, a bontás előtt. Igény lenne rá, csak nem tűnik fel. Valamikor ez egy körútra kimenő utcácska lehetett, melyet később onnan helyesen levágtak.

https://live.staticflickr.com/65535/51435380405_92bd8aab38_h.jpg

A másik a Széchenyit tár Városháza felőli oldala.

https://szegedma.hu/szeged/2024/01/varosreszek-a-belvaros-avagy-palank-a-19-szazadban#google_vignette

Valamikor piacnak kellett a hely, mely sajnos megszűnt, de a burkolatról elfelejtkeztek. A tér ezen oldalát hasonlóvá kellene tenni bezöldítéssel a posta, a Tisza Szálló felőli oldalhoz!
Ha körülnéznénk, másutt is találnánk hasonló túlméretezett utakat, utcákat.

A legnagyobb városi seb a valóságban, egy valódi beton- és aszfaltsivatag:

És, ahogy megpróbálják eladni, vagy amilyennek lennie kellene:

A közművek uralma, a közműtulajdonosok, kezelők diktátuma, **a közműkáosz**

A Nagyárvíz után valószínűen befásították az új utcák zömét. Ezt az egyszer volt ideális állapotot kellene visszaálítani.

Valamikor volt az utcákban hely a fasoroknak!

A fasorok visszaállítását azonban nagyon megnehezíti a közművek föld alatti hálózta, melyre legszívesebben a káoszt írtam volna. Ezt a káoszt emberek csinálták, tehét az embereknek kell ezt is helyrehozni.

A közmű létesítője nem a városi mikroklíma felelőse, hanem az olcsó közműépítésének! Az ő érdeküknek volt határozott képviselője, míg ugyanez a Városnál fokozatosan elhalt. A fasorok helyét megették a közművek.

Képviselje a fák érdekét a Város ismét!

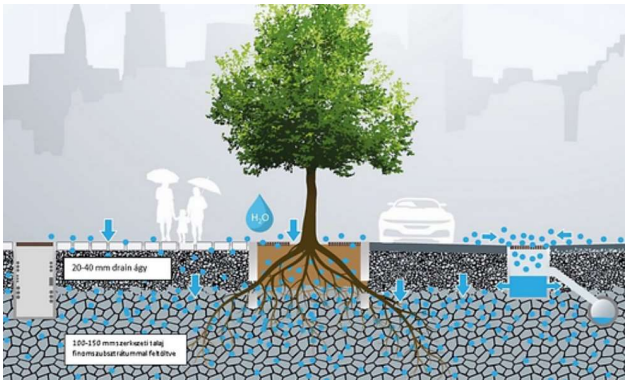
A fa egy utcában ugyanolyan fontos elem, mint a burkolat, vagy a közmű. Ez még az újjápítésnek is elve volt.

a) kertészmérnökökkel – nem építészmérnök által! – meg kell határozni, ki kell tűzni, be kell jelölni a térképekre a fasorok helyét.
b) A terveket át kell adni a közműkezelőknek szigorú figyelembe vételt előírva, azaz ezek nekik legyenek tiltott helyek.
c) Ha a fasorok helyén jelenleg lenne valamilyen közművük, akkor annak kihelyezésére a közműtulajdonosoknak vállalni kell a szabaddá tételt, határidő megadásával.
d) A közműcsere estén eleve ki kell hagyni a fasorok helyét.
e) A közműkezelők kötelesek a tervezett beavatkozásaikat a többi közműkezelővel egyeztetni.
   Kötelező az együttműködésük.
   Ezért nyilatkozni kell arról, hogy ugyanott ők mikor terveznek hasonlót. Miként lehetne ezeket összehangolni?
   Hogyan lehetne közműalagútba kényszeríteni őket?
   A szabályozást be nem tartókat szigorúan szankcionálni kellene.
f) Ennek átnyomása hatalmas, lassú és nagyon drága feladat, folyamat, melyhez kellene e a régóta elkaszált városi főmérnöki funkció, aki alapból nem lehetne építészmérnök.
   A városi főmérnök a főépítész MELLETT és nem ALATT, dolgozna, a munkaköreiket egyértelműen elhatárolva.
   Hiszen nem lehet azoktól elvárni a rendcsinálást, akik a káoszt előállították!

Az új technológiák

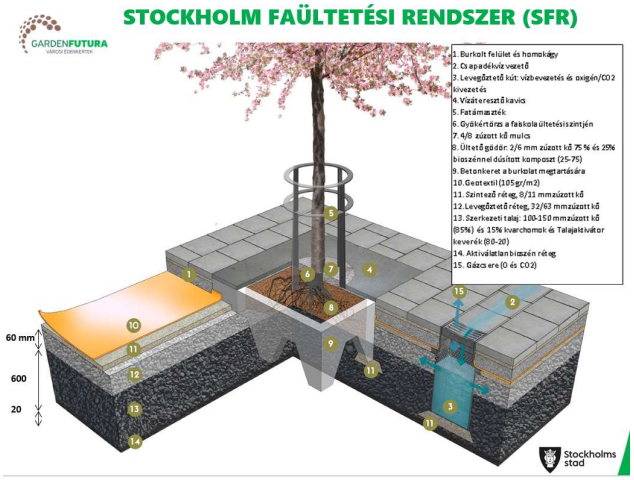
Az ismertetett beavatkozásokat már Budapesten is széltében alkalmazzák! Van referencia bőven!

A Stockholmi Faültetési Rendszer (SFR)

https://thebudapester.hu/bp/stockholm-faultetesi-modszer/

A fa gyökerét termőföld (itt barna) veszi körül és nem zúzottkő, amely a díszburkolat alapja! A fa körül egy vasbetén keret (itt fehér függőleges vonalak) határolja el a gyökereket a közművektől.

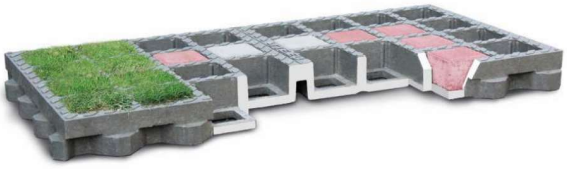
https://greenblue.com/gb/exploring-urban-tree-planting-media-a-guide-for-urban-forestry-practitioners/

Az előregyártott vasbeton keret 1*1*0,7 m méretű, melyen belül nem kell tömöríteni a termőföldet, viszont megtámasztja az új burkolatot, amely viszont jól tömörített.

Az AS-TTE GRID burkolat műanyag vízelvezető ráccsal a vízáteresztő térburkolatokhoz

A vízzárú térburkolatok cseréje esetén már ez is alkalmazható. Szintén rendelkezik fővárosi referenciával. Teherbírása alapján még a teherautók hordására is alkalmas. Kazettákat tartalmaz, melyek különféleképpen is kitölthetők. Betonkockával vagy gyeptéglával.

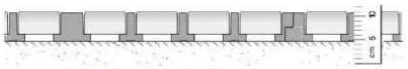

A 3 teherbírási kategória:

AS-TTE burkolat – 1. típus – gyalogosok és 3,5 t össztömeg alatti személyautók számára

E_{v2} érték
[MPa]
▼ ≥ 10

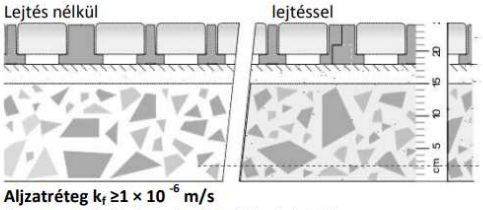

Meglévő föld k_f ≥1 × 10^{-6} m/s
6 cm-es AS-TTE elemek AS-TTE burkolattal
Finom szövésű háló rétege
5 cm-es alapréteg (kőzúzalék 2/5 mm)

AS-TTE burkolat – 2. típus – személyautók és alkalomszerűen nehéz járművek számára is egészen az RStO 01 V/VI vagy RStO 12 osztályig, terhelési osztály 0.3

E_{v2} érték
[MPa]
▼ ≥ 20

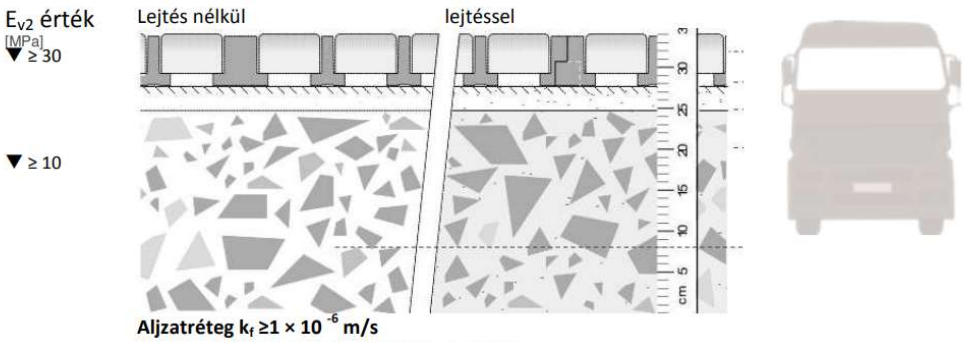
▼ ≥ 10

Aljzatréteg k_f ≥1 × 10^{-6} m/s
6 cm-es AS-TTE elemek AS-TTE burkolattal
Finom szövésű háló rétege
3 - 5 cm-es alapréteg (kőzúzalék 2/5 mm)
15 – 20 cm vízáteresztő kavics alapréteg (0/32 ÷ 0/45 mm)
(barázdaréteg a vízelvezetéshez)

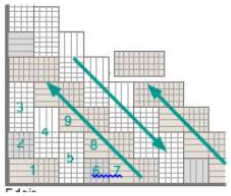
AS-TTE burkolat – 3. típus – akár 40 t-g terjedő nehéz járművek közlekedésére – egészen az RStO 01 III/IV vagy RStO 12, terhelési osztály 1.8

Aljzatréteg k_f ≥1 × 10 $^{-6}$ m/s
6 cm-es AS-TTE elemek AS-TTE burkolattal
Finom szövésű háló rétege
3 - 5 cm-es alapréteg (kőzúzalék 1/3 ÷ 5/8 mm)
25 – 30 cm vízáteresztő kavics alapréteg (0/32 ÷ 0/45 mm)
Alapréteg (2/32 ÷ 2/45 mm) (barázdaréteg a vízelvezetéshez)

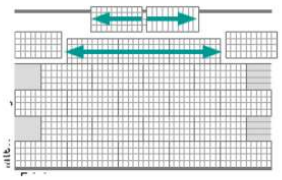
Kötéstípusok

Kalászmintás kötés

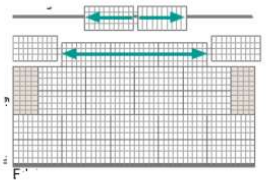
szegélykő

Futókötés
szegélykő

szegélykő
oldalak mentén önzáró burkolat

Megszakított futókötés
szegélykő

szegélykő
oldalak mentén önzáró burkolat

https://www.asiohungaria.hu/uploads/as-tte/AS-TTE_gyors%20telepit%C3%A9si%20%C3%BAtmutat%C3%B3.pdf

A koros fák használata

Csak a méretes fának van meg az a hatása, melyet elvárunk. Ha egy facsemetét elültetnek, akkor abból csak évtizedek alatt lesz méretes fa. Nekünk már nincs ennyi időnk. Megoldás a 35-40 éves fák kiültetése. Nem légből kapott a dolog, hiszen ezt már Budapest is gyakorolja.
Újjnyi vastag facsemetékkel próbálkozni maga a kudarc. Ne indítsuk az új fásításokat ekkora hátránnyal!
Nyilván óriási a költségkülönbség a kétféle ültetési anyag árában. Ezeket azonban meg kell nevelni.

A saját csemetekert létesítése

A klímaváltozás azt jelenti, hogy nem lehet bármit Szegeden elültetni. Ha az egész országból eltűnnek a fenyők és a bükk, akkor meg kell válogatni az itt kiültethetőket, melyek jobban eltűrik még a légköri aszályt is.
Nem a sikernek dolgozik, aki nyugat-dunántúli facsemetét hoz Szegedre**. Kellene tehát egy helyi, egy városi fenntartású csemetekert.**
Olcsóbb is lenne, munkahelyet is teremtene, lehetővé tenni a megfelelő fafajok kipróbálását, a koros fáj nevelését.

Tarjánban naponta hallom a motorfűrész sivítását, de nem látom a kivágottak pótlását. Más lakótelepeken is óriási a fahiány.
Csak Tarjén olyan, mintha erdőben lenne. Nem Tarjánnak kellene elsivárosodni, hanem a többieknek kellen erdősülni. Rengeteg fa kellen az utcák újrafásításához.
Meg kell nézni a meglévő gyönyörű fasorokat a Széchenyi téren, a Lengyel utcában.
Meg kell nézni a gyönyörű új fasorokat a Somogyi, a Gutenberg, a Kölcsey utcán.
Szeged nem tudja, hogy van egy erdőgazdaságiközpontja és egy erdészeti technikuma?

C)
az elv kiötlője:

dr. Cecil Konijnendijk

holland állampolgárként a városi erdőgazdálkodás címzetes professzora Kanadában, az UBC (The University of British Columbia) Erdészeti karán.
https://forestry.ubc.ca/faculty-profile/cecil-konijnendijk/
Mellesleg őket szoros szálak fűzik a Soproni Egyetem Erdőmérnöki Karához és 1956-hoz! Nagy köszönet!
https://forestry.ubc.ca/about/our-history/sopron-story/

A 3-30-300 szabály:

https://steenbreek.nl/masterclass-3-30-300-regel/

„A zöldet látni, zöldben élni és zöldet használni, ez alapvetően az ötlet.”
„A városokban nehéz elegendő helyet találni a fáknak.”
„A harmadik akadály, amit már említettél, a politika. A fák gyakran nem az első helyen állnak. Ehelyett a gazdaságfejlesztés, az építőipar és a lakásépítés szerepel

a napirenden. Ezért úgy gondolom, hogy prioritásváltásra van szükség, amikor azt mondjuk, hogy szükségünk van a természetre a városban. Fák kellenek. Ugyanolyan fontosak, mint a lakhatás, az utcák vagy az üzletek."
„Amikor nyáron nagyon meleg van, talán az utcán élők segíthetnének a fák öntözésében. Az emberek a kártevők, betegségek észlelésében is segíthetnének."
https://www.bfw.gv.at/en/pressemeldungen/urbanforestry-interview-cecil_konijnendijk/

2021. februárjában vezette be a 3-30-300-as szabályt, amely egy városfejlesztési stratégia. Ráadásul rendkívül egyszerű, mindenki által megérthető. Semmi áltudományos ökörködés.
Érdemes a két ábrát a részmagyarázatok után egymás után nézni!
Az előző ábra másként megfogalmazva:

A 3 magyarázata:
„A 3-30-300 megközelítés azzal az ajánlással kezdődik, hogy **minden házból 3 fa legyen látható**.
A legújabb kutatások feltárják a természettel való vizuális kapcsolattartás fontosságát a mentális egészség szempontjából. A természetnek való kitettség valóban hasznosnak bizonyult **a stressz oldásában, az elme helyreállításában és a hangulat javításában**.
Ezek a hatások tudatosak lehetnek abban az értelemben, hogy a természetet egyszerűen vizuálisan vonzónak találjuk; vagy eszméletlen, hiánya kockázatos környezetet jelez, és agyunk stresszes reakciókat válthat ki. A 3-30-300 megközelítés megköveteli, hogy minden állampolgár legalább 3 megfelelő méretű fát láthasson otthonából**, és munkahelyéről**."

A 30 magyarázata:
„Nem kevesebb, mint 30%-os lombkoronafedettség minden környéken: ezt követeli meg a 3-30-300 megközelítés a várostervezési stratégiákhoz.
Ausztráliából származó kutatási eredmények azt sugallják, hogy legalább 30%-os lombkoronaborítás szükséges ahhoz, hogy a fák betölthessék szerepüket a **polgárok általános egészségi állapotának** javításában a megcélzott városi területen.
A zöldebb városrészek valóban arra ösztönzik az embereket, hogy több időt töltsenek **a szabadban és kommunikáljanak egymással**, ami előnyös a társadalmi egészség szempontjából.
Jótékony hatással van a mentális és fizikai egészségre is, mivel a jelentős lombkorona csökkenti **a légszennyezést** és a zajt, és küzd a hőszigetek ellen. A 30%-os faborítás minden környéken jó, de nem elég. A 3-30-300 megközelítés arra ösztönzi a városokat, hogy lehetőség szerint törekedjenek a **30%-nál magasabb lombkorona-fedettségre."**

A 300 magyarázata:
„Mindenkinek legyen az otthona a legközelebbi parktól vagy zöldterülettől **300 méteren belül. Ezek az adatok az Egészségügyi Világszervezet** európai regionális irodájának ajánlásán alapulnak, hogy a háztól 300 méterre legyen egy hektáros zöldfelület.

A 3-30-300 megközelítés egy vagy több zöldfelületre való bejárás lehetőségére fókuszál, de nem veszi figyelembe azok felületét. **Ez a 300 méter körülbelül 5-10 perces gyaloglásnak** felel meg otthonról. Javasoljuk, hogy a közelség ilyen jellege mindenki számára könnyen **elérhető** egyen , az odavezető útvonalak ne jelentsenek kockázatot, és hogy a természeti környezet ösztönözze a különféle **fizikai és szabadidős tevékenységek** gyakorlását , hogy ösztönözze a társas interakciókat, javítsa a testi-lelki egészséget és jólétet. populációk lévén."
https://milieuxdevieensante.org/approche-3-30-300-villes-saines-vertes-equitables/

Könnyű észrevenni, hogy a 3-as szabállyal már minden bizonnyal teljesül a 30-as is! Továbbá: mindegyikhez csak fát kell ültetni, de minél előbb, minél többet!

Ehhez azonban valószínűen minden helyet ki kell használni:

https://forestry.ubc.ca/faculty-profile/cecil-konijnendijk/

Kérés a Szegedhez kötődő erdőmérnökökhöz, kertészmérnökökhöz, és biológusokhoz
Segítsék a megvalósulást. Legyenek ők a vezetőink!

Talán a legfontosabb
Semmi különlegest, különöst nem írtam le olyant, amit ne tudnánk megcsinálni Szegeden, vagy már most is ne lenne belőle meg valami.

Látható, hogy nagyon kevés költséggel csodát lehetne tenni.

Olyan egyszerű minden, mint a 3-30-300-as szabály. Fogadjuk el városrendezési koncepciónknak mi is!

Ne kelljen háborúzni az építészekkel, a műemlék védőkkel, a fotóművészekkel, a sötét zöldekkel.

Egy fa ültetése ne számítson valóságos csodának, hanem legyen a világ legtermészetesebb tette.

Szeged, 2021. II. 1.